

Inventarisatie van het "Pietjes Zwarteveld" (terrein 17+18)
in de A.W. duinen in 1972.

door: A.J. van Dijk en R.M. Dubbelt.

Inleiding

De betreffende terreinen liggen in de middenduinen d.w.z. in het relatief vlakke stuk tussen de zeeduinen en de binnenduinen.

Het uiterlijk van het gebied is overigens niet steriotype voor een middenduingebied, het is te ruig begroeid en er staan te veel (naald-) bomen. Sommige vogels, die van nature in dit landschaptype thuishoren ontbreken in dit terrein b.v. Wulp en Veldleeuwerik. De vogelstand is kwalitatief zowel als kwantitatief gunstig en hoog.

Situering

Het "Pietjes Zwarteveld" (zie landkaart van A.W. duinen) is een 47 ha. groot terrein en ligt ten westen van het v.d. Vlietkanaal, Droge Kam en het Korte Sprenkelkanaal. De zuidgrens wordt gevormd door het Zwarteveldkanaal. Als westgrens is aangehouden het pad dat op de grens loopt van enerzijds het terrein dat begroeid is met hoog opgaand hout- en struikgewas en anderzijds het terrein dat met lage struiken en grasson begroeid is. De westgrens (tevens grens met terrein 19) wordt gevormd door het eerste grote oost-west lopende dwarspad dat vanaf het Zwarteveldkanaal in noordelijke richting lopend wordt gekruist.

Deze oostelijk lopende afslag is de noordgrens totdat het "Monument" bereikt wordt. Vanaf hier fungeert de asfaltweg (richting noordoost lopend) als grens tot waar deze het v.d. Vlietkanaal kruist.

Het gehele gebied is doorkruist met paden, (onverharde- en verharde) waarvan zelfs één asfaltpad.

Voorts prijken er enkele meer of minder fraaie bouwwerken waaronder nota bene een soort sterrewachtgebouwtje. De opvallende plaatsing van dit gebouwtje boven op een heuvel voldeed niet aan de eis= harmoniëren met de omgeving. De remedie bleek: afdekken met een camouflagenet.

Terreinbeschrijving

Het terrein is relatief vlak met hier en daar een tamelijk hoog duin. Globaal ligt het op 8 à 12 m + N.A.P. De hoogste top reikt tot 23 m + N.A.P.

Het noordelijke en zuidelijke deel hebben veel overeenkomst in tegenstelling tot het middendeel. Ze zijn vrij vlak en begroeid met een zelfde vegetatie, waarbij wel moet worden opgemerkt dat het zuidelijke deel veel ruiger en dichter is begroeid. Hier bestaat de begroeiing uit een dichte Meidoorn- Kardinaalsmuts vegetatie.

Plaatselijk opslag van Berk en verschillende soorten Populieren o.a. Grauwe Abeel en Balsempopulier. Verder vallen hier op: Spaanse Aak, Eik (in het uiterste noorden en nabij de Droge Kom zelfs hakhoutbosjes van deze boomsoort) een enkele solitaire Grove Den, Vogelkers, Amerikaanse Vogelkers, Egelantier en de meer laag blijvende struiken als Duindoorn, Kruiwilg, Braam en een enkele Liguster. De onderbegroeiing is meest grazig doch soms ook kruidachtig of bedekt met mossen of Korstmossen.

Het middengedeelte van het terrein is afwisselend hoog/laag en plaatselijk bebost met naaldhout. Behalve de gewoonlijk gebruikte Oostenrijkse Den zijn hier ook veel Grove Dennen toegepast. De dennebossen zijn erg vogelarm. De overige terreinen van dit middengebied hebben een vegetatie die veel gelijkenis vertoont met de eerder genoemde delen.

In het uiterste westen en zuiden alsmede langs het v.d. Vlietkanaal staan enkele groepen Grauwe Abelen die qua grootte in dit terrein markant zijn. De enkele jaren geleden nog steile oevers van het v.d. Vlietkanaal en het Korte Sprengelkanaal zijn nu vlak en sterk begroeid met vooral Helm. De oevers van het Zwarteveldkanaal zijn plaatselijk drassig en met Riet en Lisdodde begroeid.

Soortenlijst

Sommige opgaven in deze lijst behoeven een korte toelichting.

- 1e De inventarisatiemethode was zangterritoria tellen.
Van eenden en rallen nestvondsten.
Van de Houtsnip de balts.
- 2e Wintertaling, heeft vermoedelijk gebroed. steeds 1 paar present, op 12 juni een ♂ simulerend vleugellam, echter geen jongen gezien.
- 3e Fazant niet geteld.
- 4e Koekoek 6 à 7 d.w.z. zeker 6, mogelijk 7. In drie gevallen werden de pleegouders bekend, nl. 2 maal Heggemus en 1 maal Boompieper.
- 5e Bosuil. Op 2 plaatsen, waar ook voldoende nestgelegenheid was, regelmatig een zingende uil gesignaleerd. Ondanks naarstig speurwerk, nest noch jongen waargenomen.

- 6e Kleine Karekiet, gehele broedseizoen aanwezig en zong braaf in de rietkraag, geen nest of jongen gevonden dus waarschijnlijk geen broedvogel maar een overzomeraar.
- 7e Goudhaantje, één broedgeval zeker (paartje met 4 jongen), het andere zong niet frekwent doch heeft mogelijk toch gebroed, getuige een weliswaar enigszins dubieuze opgaaf van een waarneming van jongen.
- 8e Kleine Barmsijs 1 paar - dat jongen voerde - gezien. De andere 2 paar hebben mogelijk wel gebroed, ze waren kontinu present op ongeveer dezelfde plaatsen. Van 1 paar 1 maal alarmroepen gekonstateerd, derhalve geen zekerheid omtrent het broeden van deze 2 paar. (Doortrek tot half mei!!)
- 9e Zwarte Kraai, heeft vermoedelijk wel gebroed, maar het nest was doorgeschoten en/of uitgehaald.
- 10e Wielewaal. De dubieuze Wielewaal van terrein 19 (zie inventarisatie hiervan) heeft in dit terrein gebroed.

Wilde Eend	6 paar	Heggemus	10 paar	Koolmees	20 paar
(Wintertaling	1 ? ")	Grote Lijster	1 "	Pimpelmees	15 "
Slobeend	1 "	Zanglijster	16 "	Glanskopmees	13 "
Kuifeend	1 "	Merel	28 "	Staartmees	9 "
Waterhoen	2 "	Paapje	1 "	Boomkruiper	6 "
Meerkoet	1 "	Gekr. Roodstaart	10 "	Rietgors	1 "
Houtsnip	7 "	Nachtegaal	11 "	Groenling	1 "
Houtduif	35 "	Roodborst	25 "	Kneu	8 "
Tortelduif	26 "	Sprinkh. rietz.	2 "	Kl. Barmsijs	1 à 3 "
Koekoek	6 à 7 "	(Kl. Karekiet	1 ?")	Vink	12 "
(Bosuil	1 ? ")	Zwartkop	12 "	Ringmus	1 "
Ransuil	1 "	Tuinfluit	14 "	Spreeuw	11 "
Groene Specht	2 "	Grasmus	8 "	Wielewaal	3 "
Grote Bonte Specht	2 "	Braamsluiper	1 "	Zwarte Kraai	1 "
Boompieper	12 "	Fitis	115 "	Kauw	1 "
Witte Kwikstaart	1 "	Tjiftjaf	8 "	Ekster	3 "
Winterkoning	17 "	Goudhaan	1 à 2 "	Vlaamse Gasi	5 "

Totaal broedden er 48 soorten (ekskl. Wintertaling, Bosuil, Kleine Karekiet en Fazant).

Dit betekent voor het 47 ha. grote gebied met 499 broedparen een dichtheid van 10,59 paar per ha. A.J. van Dijk, Zandvoortselaan 190, Heemstede.